

**TAŞKIN YÖNETİM PLANLARININ HAZIRLANMASINDA
UYGULANACAK ESASLAR**

A. Taşkın yönetim planlarının unsurları

1. Havzanın Genel Özellikleri

1.1. Havzanın coğrafi ve topografik özellikleri, jeolojik yapısı, ekonomik ve sosyal durumu, bitki örtüsü, mevcut ve planlanan arazi kullanım durumu, toprak kaynakları, iklim ve su kaynakları

1.2. Mevcut ve potansiyel nüfus ve ekonomik yapı

1.3. Bitki örtüsü, arazi ve su potansiyeli

1.4. Mevcut ve planlanan su kullanım durumu

1.5. Jeolojik ve topografik özellikler

1.6. Yağış ve mevsimsel iklim durumu

1.7. Mevcut ve planlanan su yapıları, geçiş yapıları (köprü, menfez vb.) ve taşkın kontrol tesislerinin yerleri, boyutları ve özellikleri

1.8. Çevre düzeni planları, nazım imar planları ve uygulama imar planları

2. Taşkın Riski Ön Değerlendirmesi

- 2.1. Havzaya ilişkin, alt havzaların ve varsa kıyı bölgelerinin sınırlarını da içeren topografyayı ve arazi kullanımını da gösteren uygun ölçekli haritaların temin edilmesi
- 2.2. Geçmişte yaşanmış ve insan sağlığı, çevre, altyapı-üstyapı, kültürel miras ve ekonomik faaliyetler üzerinde ciddi olumsuz etkiler meydana getirmiş olan ve benzerlerinin gelecekte yeniden yaşanması muhtemel taşkınların tespit edilmesi ve harita üzerinde gösterilmesi
- 2.3. Geçmişte yaşanmış ve gelecekte yaşanması muhtemel taşkınların insan sağlığı, çevre, kültürel miras ve ekonomik faaliyetler üzerindeki potansiyel olumsuz etkilerinin incelenmesi
- 2.4. Mevcut taşkın kontrolü yapılarının etkinlik düzeyinin belirlenmesi
- 2.5. İskân alanların konumu ve ekonomik faaliyet alanlarının belirlenmesi
- 2.6. İklim değişikliğinin muhtemel etkilerinin belirlenmesi
- 2.7. Taşkın riski ön değerlendirmesine dayanarak, her bir havza için taşkın riskinin yüksek olduğu alanların belirlenmesi ve harita üzerinde gösterilmesi

3. Taşkın Tehlike Haritaları

Taşkın riski ön değerlendirme sonucunda riskli bulunan yerlerde;

- 3.1. Uluslararası kabul görmüş ve havza özelliklerini yansıtan yöntemlerle taşkın tekerrür debilerinin sentetik, noktasal/bölgesel frekans analizi veya hidrolojik model ile belirlenmesi
- 3.2. Taşkın tehlike ve taşkın risk haritalarının üretileceği yerlerde uygun çözünürlükte sayısal yükseklik modelinin temin edilmesi, güncel verilerin mevcut olmadığı durumlarda ise gerekli çalışmalar yapılarak üretilmesi
- 3.3. Nehir yatağının özellikleri dikkate alınarak belirlenen aralıklarla ve gerekli görülen kritik noktalarda nehir en kesitlerinin temin edilmesi, mevcut geçiş yapıları(köprü, menfez) ile mevcut taşkın kontrol tesislerinin yerleri, boyutları ve özelliklerinin belirlenmesi, güncel verilerin mevcut olmadığı durumlarda ise gerekli çalışmalar yapılarak üretilmesi
- 3.4. Hidrolik modelleme çalışmasının yapılması
- 3.5. Farklı tekerrür debileri için taşkın yayılım haritasının belirlenmesi (Düşük, orta ve yüksek olasılıklı)
- 3.6. Farklı tekerrür debileri için taşkın derinlik haritasının belirlenmesi (Düşük, orta ve yüksek olasılıklı)
- 3.7. Bakanlık tarafından gerek duyulması halinde farklı tekerrür debileri için taşkın hız vektörlerinin belirlenmesi (Düşük, orta ve yüksek olasılıklı)

4. Taşkın Risk Haritaları

Taşkın tehlike haritalarında gösterilen alanlarda;

- 4.1. Nüfus, yerleşim yeri, ekonomik faaliyet alanları, taşkın anında kirliliğe sebep olabilecek kritik tesisler, arazi kullanımı, çevresel unsurlar ve Bakanlık tarafından gerek duyulması halinde belirlenecek diğer unsurlar üzerindeki riskin boyutunun belirlenmesi
- 4.2. Taşkın hasar - derinlik eğrilerinin belirlenmesi
- 4.3. Taşkınların yüksek miktarda rüsubat ve moloz getirebileceği alanların ve diğer kirlilik kaynaklarına ilişkin alanların belirlenmesi

5. Hedefler ve Tedbirler

5.1. Nüfus, yerleşim alanı, ekonomik faaliyet alanları, kaza anında kirliliğe sebep olabilecek kritik tesisler ve çevresel unsurlar ile Bakanlık tarafından gerek duyulması halinde belirlenecek diğer unsurların taşkınlardan etkilenme düzeyinin azaltılması için uygun hedeflerin belirlenmesi ve tanımlanması

5.2. Belirlenen hedeflere ulaşılabilmesi için taşkın öncesinde, taşkın anında ve taşkın sonrasında alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi ve önceliklendirilmesi

5.2.1. Taşkın öncesinde alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi

5.2.1.1. Taşkınla doğrudan veya dolaylı ilgili olabilecek kurumların ve ilgili faaliyetlerinin belirlenmesi

5.2.1.2. Taşkın etkilerini en az düzeye indirecek şekilde yapısal ve yapısal olmayan çalışmaların alternatifleri ile birlikte değerlendirilmesi ve gerekli tedbirlerin, mesul ve ilgili kurumlar da belirtilerek iş planı ile birlikte belirlenmesi

5.2.1.3. Taşkın etkilerinin azaltılması kapsamında önerilen tedbirlerin fayda-maliyet analizlerinin yapılması

5.2.1.4. Taşkın erken uyarı sistemleri için incelemelerin ve değerlendirmenin yapılması

5.2.2. Taşkın anında alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi

5.2.2.1. Taşkın anında doğrudan veya dolaylı ilgili olabilecek kurum ve kuruluşların koordinasyonunun sağlanması için ilgili faaliyetlerinin belirlenmesi

5.2.2.2. Taşkın anında tahliye edilmesi planlanan insan ve diğer canlıların belirlenmesi

5.2.2.3. Tahliye planlarının hazırlanması

5.2.2.4. Tahliye güzergâhlarının ve toplanma alanlarının tespit edilmesi

5.2.3. Taşkın sonrasında alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi

5.2.3.1. Taşkınla doğrudan veya dolaylı ilgili olabilecek kurumların ve ilgili faaliyetlerinin belirlenmesi

5.2.3.2. Taşkın yaşandıktan sonra alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi

5.2.3.3. Taşkın yaşandıktan sonra sosyoekonomik maksatla yapılabilecek çalışmaların değerlendirilmesi

5.2.3.4. Taşkın olayının meydana gelmesinden sonra oluşacak zararın tespitine ilişkin yapılması gereken çalışmaların belirlenmesi

B. Taşkın yönetim planlarının güncellenme esasları

1. Taşkın yönetim planının son versiyonunun yayınlanmasından sonra meydana gelen hukuki, yapısal ve sosyoekonomik değişme ve gelişmeler

2. Taşkın yönetim planının son versiyonundan sonra arazi kullanımı, mekânsal planlama hedefleri ve havzada hidrolik ve hidrolojik özelliklerin değişmesiyle alakalı güncellemeler

3. Taşkın yönetim planının son versiyonunda belirlenen hedeflere ulaşılması için kaydedilen ilerlemenin değerlendirmesi

4. Taşkın yönetim planının son versiyonunda öngörülen tedbirlerin yerine getirilmemiş olanlarının özeti ve açıklaması

5. Taşkın yönetim planının son versiyonun yayınlanmasından sonra alınan ilave tedbirler

6. Havza yönetim planları ile koordinasyonunun ve mümkünse entegrasyonunun sağlanması